

АВТОРИ

Лук'яненко Дмитро — передмова (співавтор); 1.5 (співавтор); 3.2; 5 (співавтор)
Чужиков Віктор — передмова (співавтор); 1.1; 1.5 (співавтор); 3.3 (співавтор); 5 (співавтор)
Вожняк Міхал Габрієль — 1.2; 1.7; 1.8; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 4.4; 4.8
Антонюк Лариса — 3.4 (співавтор)
Баль-Вожняк Тереза — 4.9
Бойко Маргарита — 4.13 (співавтор)
Болонек Ришард — 2.6 (співавтор)
Гаврилишин Олег — 4.15
Гончарук Андрій — 4.6 (співавтор)
Гопкало Лариса — 4.13 (співавтор)
Добія Мечислав — 1.6
Льницький Денис — 4.10
Каленюк Ірина — 4.11
Калішук Ева — 4.5
Клеер Єжи — 4.1
Мікула Надія — 4.12
Олефір Анна — 3.5 (співавтор)
Панченко Євген — 3.1
Поручник Анатолій — 4.2 (співавтор); 5 (співавтор)
Савчук Володимир — 4.3
Сацик Володимир — 3.4 (співавтор)
Сіденко Світлана — 1.4
Стемпень Кінга — 4.7
Столярчук Ярослава — 4.2 (співавтор)
Татаренко Наталія — 3.6
Токарські Томаш — 4.14
Федірко Наталія — 3.3 (співавтор)
Федірко Олександр — 3.3 (співавтор)
Фірішт Даріуш — 2.6 (співавтор)
Циганкова Тетяна — 3.5 (співавтор); 4.6 (співавтор)
Яблонський Лукаш — 1.3

Переклад з польської Л. М. Бондарчук, А. С. Міхалєвич

3.4. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЯКІСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ (ЛАРИСА АНТОНЮК, ВОЛОДИМИР САЦИК)	333
3.4.1. Теоретичні засади дослідження якісного економічного зростання	333
3.4.2. Напрями модернізації економіки України	338
3.4.3. Висновки	348
3.5. СУЧАСНА ТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ (ТЕТЯНА ЦИГАНКОВА, АННА ОЛЕФІР)	349
3.5.1. Вступ	349
3.5.2. Адаптація торговельної політики України до вимог СОТ	351
3.5.3. Захист національного виробника	354
3.5.4. Захист інтелектуальної власності і стандартизація	359
3.5.5. Висновки	361
3.6. ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ У ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ (НАТАЛЯ ТАТАРЕНКО)	369
3.6.1 Вступ	369
3.6.2. Імплікації успадкованої структури матеріалістичної економіки	370
3.6.3. Імплікації структурних змін національної економіки	372
3.6.4. Імплікації транскордонного руху капіталу	377
3.6.5. Імплікації асиметричності зовнішньоекономічних відносин	380
3.6.6. Висновки щодо вдосконалення економічної стратегії України	390
 Розділ 4	
МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ КОНВЕРГЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ	394
4.1. ПОЛЬЩА — УКРАЇНА: МОЖЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ У СВІТЛІ РЕАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ (ЄЖИ КЛЕЕР)	394
4.1.1. Вступ	394
4.1.2. Вихідні засади	394
4.1.3. Ефекти трансформації	397
4.1.4. Економіка та її структура	400
4.1.5. Яке майбутнє?	404
4.2. СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ДВОСТОРОННІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ (АНАТОЛІЙ ПОРУЧНИК, ЯРОСЛАВА СТОЛЯРЧУК)	415
4.2.1. Вступ	415
4.2.2. Асиметрія торговельного співробітництва України і Польщі та меха- нізми її усунення	415
4.2.3. Диверсифікація інвестиційно-виробничого співробітництва України та Польщі	428
4.3. СЕКТОРАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ КОНВЕРГЕНЦІЇ (ВОЛОДИМИР САВЧУК)	440
4.3.1. Вступ	440
4.3.2. Передумови розвитку двостороннього співробітництва	441

ток високотехнологічного виробництва на рівні найвищих стандартів. Лише шляхом повноцінної розбудови національної інноваційної системи в Україні будуть створені реальні передумови для радикального оновлення технологічного рівня виробництва, підвищення продуктивності праці і, як наслідок, міжнародної конкурентоспроможності країни. Разом з тим, подальша відмова від ефективної інноваційної політики може призвести до консервації накопичених у країні передумов структурної деградації, оскільки стабілізаційне зростання останніх років не є достатнім свідченням позитивних довгострокових перспектив української економіки і підвищення її конкурентоспроможності у світовому економічному просторі.

3.5. Сучасна торговельна політика України

3.5.1. Вступ

У процесі формування чинного торговельного режиму в Україні можна виділити чотири основні етапи: автономної розробки торговельної політики країни (1991—1994); початкової лібералізації (1994—1999); активної лібералізації на засадах правил та принципів СОТ (1999—2008); проведення торговельної політики як повноправним членом СОТ (з травня 2008).

На першому етапі зовнішньоторговельний режим значною мірою відображав спадок планової економіки і характеризувався широким використанням обмежувальних заходів (насамперед через квоти, ліцензування та державну торгівлю). Крім того, на внутрішньому ринку широко застосовувалися ціновий контроль та обмеження валютних операцій.

На фоні динамічного розвитку світової торгівлі та виробництва в 90-х роках минулого століття Україна переживала період значних випробувань, пов'язаних, насамперед, з розбудовою держави та кризовим станом вітчизняної економіки. Ситуація погіршувалася тим, що старі, командно-адміністративні важелі регулювання економіки не виправдовували себе, а досвіду застосування інших не було. В першу чергу це стосувалося сфери міжнародної економічної діяльності та захисту національних економічних інтересів, що було зумовлено існуванням в Радянському Союзі монополії на зовнішню торгівлю, а з 1973 р. і на інші види зовнішньоекономічної діяльності. Тому система регулювання міжнародної економічної діяльності України і, зокрема, зовнішньої торгівлі створювалась за моделями країн з різними рівнем економічного розвитку, структурою економіки, національними економічними пріоритетами, а на практиці реалізовувалась методом проб та помилок.

На початку 90-х років негативний вплив на формування внутрішнього ринку та подальший соціально-економічний розвиток мала тарифна політика України. Єдиний митний тариф, прийнятий 11 січня 1993 р., з більшості тарифних позицій передбачав ставки мита на рівні 0—10 відсотків. Лише дуже незначна частина товарних позицій була об'єктом більш високих ставок мита — 15—30 відсотків, а для алкоголю і тютюнових виробів максимальний рівень митного обкладання передбачався на рівні 50 відсотків. Середньозважена ставка імпортного мита була на порядок нижче, ніж у розвинених країн світу. Водночас існу-

вав жорсткий контроль номенклатури товарів, що могли експортуватися суб'єктами підприємницької діяльності. Майже 70 % обсягу товарного експорту з України наприкінці 1993 р. підпадало під дію законодавчих актів, які обмежували вільний товарообмін, особливо експорт. Прорахунки в зовнішньоекономічній політиці призвели до втрати традиційних ринків збуту в країнах Східної Європи, Азії та Африки. За експертними оцінками, спад виробництва впродовж 1991—1994 рр. більш як на 35 % визначався факторами, пов'язаними з помилками у зовнішньоекономічній політиці.

Початок наступного етапу розвитку торговельної політики був ознаменований пакетом реформ 1994 р., який передбачав низку важливих заходів у сфері макроекономічної стабілізації, лібералізації та приватизації. Але впровадження цього комплексу реформ, зокрема реалізація заходів у сфері торговельної політики, було непослідовним, зі значними коливаннями від адміністративного регулювання до глибокої лібералізації внутрішнього ринку та навпаки. Подавши наприкінці 1993 р. заявку на вступ до СОТ, Україна почала переговори щодо приєднання до системи багатосторонніх торговельних угод. Однак цей процес не був гармонізований з необхідними змінами законодавчої бази, і торговельна політика залишалась автономною та переважно протекціоністською.

Протягом третього періоду Уряд України започаткував важливі заходи з лібералізації зовнішньої торгівлі та розширення можливостей для інтеграції країни у світову економічну систему. Стратегічними пріоритетами, що визначали напрями вдосконалення торговельної політики країни, були визначені приєднання до багатосторонньої системи СОТ та інтеграція в ЄС.

Починаючи з 1999 р. Україна активізувала переговорний процес щодо вступу до Світової організації торгівлі. Протягом цього етапу відбувалась активна лібералізація зовнішньої торгівлі згідно з правилами та нормами ГАТТ, ГАТС та ТРІПС, адаптувалась до їх вимог і законодавча база. Це дало змогу ще за два-три роки до вступу країни до СОТ працювати фактично на засадах цієї організації, однак не мати еквівалентного доступу до ринків та статусу при антидемпінгових розслідуваннях.

Згідно зі статтею XII Марракеської угоди про заснування СОТ вступ до СОТ відбувався на умовах, узгоджених між урядом України і СОТ. Проведено 17 офіційних і чимало неформальних засідань Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ.

На останньому засіданні, 25 січня 2008 р., члени Робочої групи ухвалили «вступний пакет» України: Звіт Робочої групи, розклади зобов'язань з доступу до ринку товарів і послуг, проект рішення Генеральної ради і протоколу про вступ. 5 лютого 2008 р. вступний пакет розглянула і затвердила Генеральна рада СОТ. Президент України Віктор Ющенко та Генеральний директор Світової організації торгівлі Паскаль Ламі підписали Протокол про вступ України до СОТ.

Верховна Рада України 10 квітня 2008 р. ухвалила закон № 250-VI «Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі». 16 квітня 2008 р. Президент України підписав Закон про ратифікацію Протоколу, і того ж дня Міністерство закордонних справ направило СОТ повідомлення про це. З цього дня пішов відлік 30 днів — офіційного терміну від повідомлення про ратифікацію до членства в СОТ, а 16 травня 2008 р. Україна офіційно стала 152-м членом Світової організації торгівлі.

Таким чином, з травня 2008 р. розпочався четвертий етап — проведення торговельної політики Україною як повноправним членом СОТ. Слід зазначити, що сучасний торговельний режим України є досить ліберальним, що значною мірою зумовлено завершенням довготривалого та складного процесу приєднання до СОТ.

3.5.2. Адаптація торговельної політики України до вимог СОТ

Україна уклала угоди про торговельно-економічні відносини, якими передбачається встановлення режиму найбільшого сприяння з багатьма країнами світу ще починаючи з 1992 р. Так, двосторонні торгово-економічні угоди, що передбачають режим найбільшого сприяння, були укладені з Алжиром, Аргентиною, Австралією, Бразилією, В'єтнамом, Канадою, Китаєм, Хорватією, Кубою, Єгиптом, колишньою Югославською Республікою Македонією, Гвінеєю, Індією, Індонезією, Іраном, Ізраїлем, Японією, Республікою Корея, Демократичною Республікою Корея, Киргизькою Республікою, Ліваном, Лівією, Чорногорією, Молдовою, Монголією, Норвегією, Швейцарією, Тунісом, Туреччиною, Об'єднаними Арабськими Еміратами, Сполученими Штатами Америки.

Україна також уклала Угоду про партнерство і співробітництво між Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами (набула чинності 01.03.1998), яка передбачає застосування режиму найбільшого сприяння між сторонами Угоди, за винятком переваг у рамках зон вільної торгівлі та переваг, запроваджених для сусідніх країн з метою спрощення прикордонного руху.

Ще до вступу до СОТ майже 45 % імпорту надходило із країн, на які поширювалися тарифні ставки режиму найбільшого сприяння (в українському законодавстві такі ставки дістали назву «пільгових» і поширювались на 82 країни).

Угоди про режим вільної торгівлі підписано з такими державами: Республікою Азербайджан, Вірменією, Білоруссю, Грузією, Казахстаном, Киргизькою Республікою, Молдовою, Російською Федерацією, Таджикистаном, Туркменістаном, Республікою Узбекистан, а також з колишньою Югославською Республікою Македонією. Угоди про зону вільної торгівлі з Литвою, Латвією та Естонією припинили свою дію у зв'язку з їх вступом до ЄС 2004 р. Імпорт із зон вільної торгівлі (12 зазначених вище країн) не обкладається митом, окрім визначених винятків із режиму вільної торгівлі. Близько третини з чинних зон вільної торгівлі передбачають винятки з режиму вільної торгівлі — зокрема, угоди з Білоруссю, Російською Федерацією, Молдовою і Казахстаном. Наприклад, існують винятки із зони вільної торгівлі з Росією щодо цукру, кондитерських виробів тощо.

На імпорт товарів за повними тарифними ставками до вступу до СОТ припадала незначна частка імпорту — лише 3 % сукупного обсягу (Економічні дослідження..., 2005). Після вступу до СОТ ця частка стає навіть меншою, оскільки Україна застосовуватиме «пільгову» ставку імпортного мита за режимом найбільшого сприяння на всі товари, що походять із країн — членів СОТ (наразі це 151 країна).

У процесі приєднання України до СОТ відбулося суттєве зниження середньозважених та середньоарифметичних ставок імпортного мита (табл. 3.14).

Таблиця 3.14

**ІМПОРТНІ СТАВКИ ЧИННОГО МИТНОГО ТАРИФУ УКРАЇНИ
ТА ЇХ «РОЗВ'ЯЗАНИЙ» РІВЕНЬ У МЕЖАХ СОТ**

Ставки мита	Ставки станом на 01.09.2005, %	Кінцевий «зв'язаний» рівень в СОТ, %
Середньозважені ставки по всій номенклатурі	7,02	5,09
Сільськогосподарські товари	18,19	10,07
Промислові товари	6,11	4,77
Середньоарифметичні ставки по всій номенклатурі	6,61	6,28
Сільськогосподарські товари	13,84	11,16
Промислові товари	4,40	4,85

Джерело: Матеріали парламентських..., 2006.

Порівняння «зв'язаних» середньоарифметичних ставок імпортного тарифу з діючими у провідних країнах світу демонструє високий рівень прийнятих Україною зобов'язань (рис. 3.11). Лише у США середньоарифметичний тариф виявився нижчим, ніж той, що буде в Україні в межах СОТ.

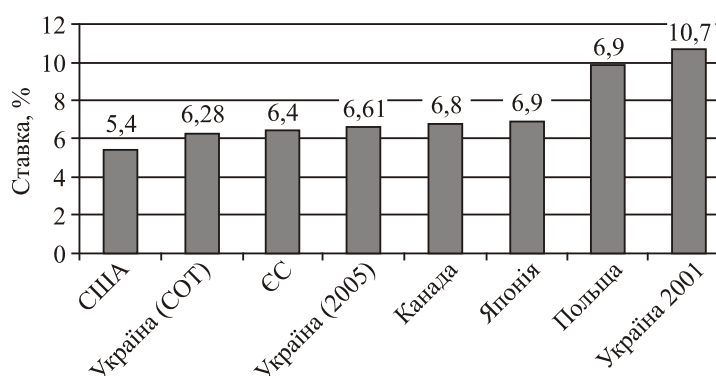

Рис. 3.11. Середньоарифметичні ставки імпортного тарифу України та деяких членів СОТ¹¹²

Під час переговорів щодо вступу до СОТ Україна взяла зобов'язання щодо приєднання до 16 секторальних угод та ініціатив, і майже всі вони (окрім хімічної та текстильної продукції) передбачають запровадження нульових ставок імпортного мита (табл. 3.15). Слід наголосити, що більшість угод та ініціатив почали діяти до вступу України до СОТ (крім цивільної авіатехніки та дистильованих спиртів).

¹¹² Побудовано авторами за : Annual Report..., 2003, р. 14; Інформаційно-аналітичні ..., 2006, с. 22.

Таблиця 3.15

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ЩОДО ПРИЄДНАННЯ ДО СЕКТОРАЛЬНИХ УГОД ТА ІНІЦІАТИВ

Назва угоди	Рік	Ставка (%)
1. «Хімічна гармонізація»	2004	5,5—6,5
2. «Сталь»	2004	0
3. «Іграшки»	2004	0
4. «Деревина»	2004	0
5. «Текстиль та одяг»	2004	0—17,5
6. «Кольорові метали»	2004	0
7. «Фармацевтичні препарати»	2004	0
8. «Папір»	2005	0
9. «Сільськогосподарська техніка»	2005	0
10. «Меблі»	2005	0
11. «Інформаційні технології»	2004	0
12. «Наукове обладнання»	2006	0
13. «Будівельна техніка»	2006	0
14. «Медичне обладнання»	2006	0
15. «Цивільна авіація»	2010	0
16. «Дистильовані спирти»	Через 3 роки після вступу до СОТ	0

Джерело: Сучасний стан..., 2008.

Таблиця 3.16

ВВІЗНЕ МИТО (ПІЛЬГОВІ СТАВКИ), ЩО СПРАВЛЯЄТЬСЯ З ТОВАРІВ ТА ІНШИХ ПРЕДМЕТІВ, ЯКІ ВВОЗЯТЬСЯ НА ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ

Чинний митний тариф України									
Ставка митного збору, %	0	0—5	5—10	10—15	15—20	20—25	Понад 25	Специфічна ставка	Усього
Кількість тарифних позицій	3 495	3 418	2 213	890	393	44	122	672	11 247
Частка від усіх тарифних позицій, %	31,07	30,39	19,68	7,91	3,49	0,39	1,08	5,97	100
Максимальний рівень ставки ввізного мита									
Для найменувань груп 1—24:			50 % (з яких 4,86 % вище за 25 %)						
Для найменувань груп 25—97:			25 % (тільки 0,48 % позицій)						
Середня ставка поточного митного тарифу (%)						6,51			
Середньозважена арифметична ставка поточного митного тарифу (%)						5,10			

Джерело: Звіт робочої групи..., 2008, с. 38.

3.5.3. Захист національного виробника

Згідно з оцінками Світового банку митний тариф України має три важливі недоліки: надмірну захищеність сільського господарства; досить високу тарифну ескалацію; надмірну складність тарифної сітки, що призводить як до неправильної класифікації товарів, так і створює можливості для корупційних дій (Економічні дослідження..., 2005).

Однак слід зауважити, що тарифна ескалація спостерігається практично в усіх країнах світу. Так у розвинених країнах найвищим є захист текстильної продукції та одягу (середньозважена ставка імпортного тарифу становить 8,4 %), шкіряних, резинових виробів та взуття (5,5 %), сільгосппродукції (5,2 %), риби (4,2 %), транспортного обладнання (4,2 %). Найнижчі імпортні митні тарифи застосовуються до деревини, паперу та меблів (0,5 %), нафти (0,7 %), копалин, дорогоцінного каміння та руд (0,7 %), металу та металопродукції (0,9 %), неелектричного обладнання (1,1 %), хімічної продукції (2,2 %). При цьому найбільш ускладненим залишається доступ до ринків сільськогосподарської продукції, текстилю та одягу. І це цілком зрозуміло, оскільки в такий спосіб розвинені країни, з одного боку, захищають «чутливі» сектори (сільське господарство, текстильну промисловість та виробництво одягу), а з другого — сприяють імпорту необхідної сировини.

Що стосується продукції металургійної та хімічної галузей, то розвинені країни захищають їх антидемпінговими, компенсаційними та спеціальними захисними, а тому звичайні імпортні тарифи на цю продукцію є невисокими (рис. 3.12).

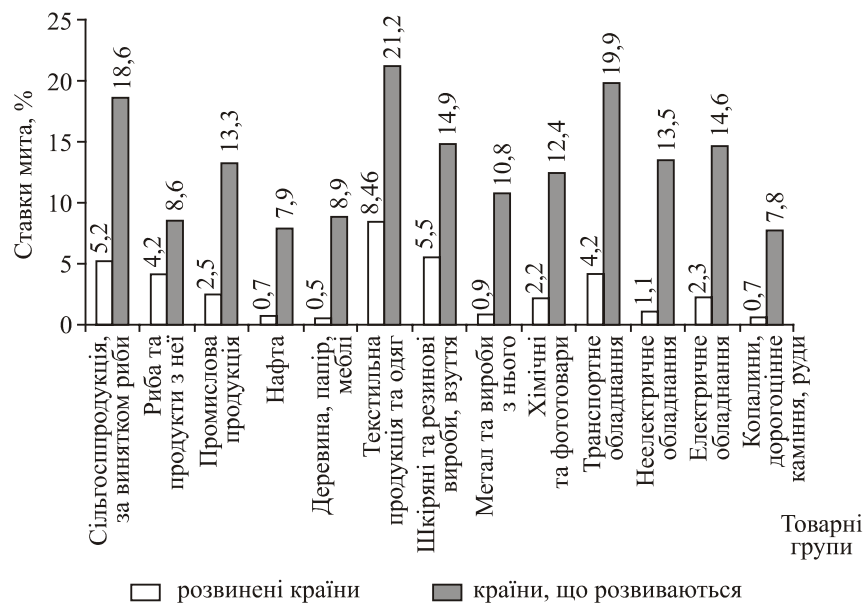

Рис. 3.12. Середньозважені рівні діючих тарифів за товарними групами після Уругвайського раунду

Джерело: Development, Trade and..., 2002.

Слід зазначити, що тарифи розвинених країн також побудовані за принципом тарифної ескалації та містять специфічні ставки мита, які насправді приховують тарифні піки. З їх урахуванням прості середні рівні чинних тарифів були б вищими за 5—7 %. Так у перерахунку на адвалерні значення деякі ставки мита в ЄС сягають 210, в Канаді 314, в США 253, в Японії 1739 %¹¹³.

В Україні, як і у переважній більшості країн, найбільш захищеними є ринки сільськогосподарської продукції (насамперед, цукру та виробів з нього; продукції борошномельно-круп'яної промисловості; тютюну та промислових замінників тютюну; м'яса та субпродуктів; молока та молочних продуктів; алкогольних і безалкогольних напоїв), а також автомобілів, одягу та взуття (табл. 3.17).

Таблиця 3.17

**ТОВАРНІ ГРУПИ, НАЙБІЛЬШ ЗАХИЩЕНІ ЗВИЧАЙНИМИ ІМПОРТНИМИ ТАРИФАМИ
В УКРАЇНІ**

№ з/п	Група	Опис	Середньо-арифметична	Середньо-зважена
1	Група 17	Цукор і кондитерські вироби з цукру	27,81	46,82
2	Група 11	Продукція борошномельно-круп'яної промисловості; солод; крохмаль; інсулін; пшенична клейковина	23,43	28,85
3	Група 24	Тютюн та промислові замінники тютюну	25,16	25,09
4	Група 02	М'ясо та харчові нутрощі (субпродукти)	21,52	23,31
5	Група 04	Молоко та молочні продукти; яйця птахів; натуральний мед; харчові продукти тваринного походження, в іншому місці не поійменовані	24,88	23,07
6	Група 22	Алкогольні і безалкогольні напої та оцет	23,97	22,83
7	Група 07	Овочі, рослини, корені та харчові коренеплоди	19,46	19,64
8	Група 87	Автомобілі, тягачі, велосипеди та інші наземні транспортні засоби, їх частини та пристрої	10,61	16,1
9	Група 42	Вироби зі шкіри; шорно-сідельні спорядження або упряж; дорожні речі, жіночі сумки та аналогічні товари; вироби з кишок тварин (крім кетгуту з натурального шовку)	12,94	16,03
10	Група 16	Готові харчові продукти з м'яса, риби або ракоподібних, молюсків або інших водяних безхребетних	17,34	13,7
11	Група 10	Зернові культури	8,77	12,28
12	Група 19	Готові продукти із зерна зернових культур, борошна, крохмалю або молока; борошняні кондитерські вироби	12,79	11,39

¹¹³ За даними Секретаріату СОТ.

№ з/п	Група	Опис	Середньо-арифметична	Середньо-зважена
13	Група 61	Одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні вироби	11,44	11,35
14	Група 20	Продукти переробки овочів, плодів або інших частин рослин	12,97	10,57
15	Група 62	Одяг та додаткові речі до одягу, текстильні вироби, крім трикотажних	11,55	10,49
16	Група 91	Годинники та частини до них	9,22	10,49
17	Група 65	Головні убори та їх частини	10,47	10,1
18	Група 64	Взуття, гетри та аналогічні вироби; їх частини	10	10
19	Група 66	Парасольки, парасольки від сонця, палиці, палиці-сидіння, батоги, хлести та їх частини	10	10
20	Група 67	Оброблені пір'я та пух і вироби з них; штучні квіти; вироби з волосся людини	10	10

Джерело: Матеріали парламентських слухань..., 2006.

Слід зазначити, що в Україні діють експортні митні тарифи на насіння деяких олійних культур, живу худобу, шкіряну сировину, відходи та брухт чорних металів. Їх запровадження було викликано необхідністю подолання кризових явищ у відповідних галузях економіки країни.

Так, експортне мито на насіння соняшнику зі ставкою 21 відсоток від митної вартості товару було впроваджено у жовтні 1999 р., коли виробництво насіння соняшнику розвивалося екстенсивно. Оскільки майже 50 відсотків насіння соняшнику України експортувалося, потужності країни з переробки насіння соняшнику використовувалися менш ніж на 30 відсотків, і деякі з них припинили операції. Брак соняшникової олії призвів до ситуації, коли вітчизняні підприємства з переробки соняшникового насіння та виробництва олії, маргарину, спеціальних жирів та майонезу опинилися на грані банкрутства.

Запровадження експортного мита на насіння деяких олійних культур перетворило виробництво олії і жирів на вигідну для інвестицій галузь, призвело до кращого використання виробничих потужностей з переробки насіння і збільшення обсягів вітчизняного виробництва олії, маргарину, спеціальних жирів та майонезу.

Аналогічно, запровадження Закону України «Про вивіз (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину» № 180 від 7 травня 1996 р. сприяло поліпшенню ситуації в шкіряній та взуттєвій галузі. Якщо у 1995 р. (до запровадження експортного мита) експорт сирих шкір становив 85,5 млн дол. США, а напівфабрикатів та готових шкіряних виробів — лише 19,1 млн дол., то у 2001 р. ці обсяги становили, відповідно, 26,8 і 82,0 млн дол.

Під час вступу України до СОТ країни-члени вимагали скасування існуючих експортних мит. У результаті було узгоджено компромісний варіант — поступове зменшення експортних мит. Так, ставки експортного мита на насіння деяких видів олійних культур щороку зменшується на 1 відсотковий пункт до значення в 10 відсотків (через 6 років після вступу). Також узгоджено встановлення з моменту вступу до СОТ 50 % мита на живу худобу із щорічним зниженням на 5 відсоткових пункти до значення 10 %, а також 30 % мита на шкір-сировину із щорічним зменшенням на 1 відсотковий пункт до значення 20 %. Стосовно зменшення існуючих ставок експортного мита на відходи та брухт чорних металів також передбачається компромісний варіант — поетапне зменшення експортного мита на цю продукцію з 30 до 10 євро за тону; а щодо брухту кольорових металів — з 30 %, але не менше ніж 0,4 €/кг до значення 15 %, але не менше ніж 0,2 €/кг. Детальний графік скорочення експортних мит наведено в Додатку 1.

Система кількісних обмежень імпорту в Україні в цілому відповідає вимогам СОТ. Що ж до кількісних обмежень експорту, Україна взяла зобов'язання з моменту вступу скасувати заборону на експорт брухту кольорових металів і відмінити обмеження на експорт зерна, дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння (крім золота, срібла та діамантів).

Перелік товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та обсяги квот визначаються щорічно відповідною постановою Кабінету Міністрів України. На 2008 рік — це Постанова КМУ від 29 грудня 2007 р. № 1411 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та обсягів квот у 2008 році». Так, кількісні обмеження в основному встановлюються за результатами антидемпінгових, компенсаційних та спеціальних розслідувань, що проводяться Міжвідомчою комісією з міжнародної торгівлі України (що відповідає правилам та нормам СОТ). Ліцензуванню ж підлягають озоноруйнівні речовини та продукти (з метою захисту навколишнього середовища), засоби захисту рослин (з метою захисту життя та здоров'я людей, тварин та рослин); полікарбонат для виробництва оптичних засобів збереження інформації, марки, гербовий папір, цінні папери, диски для лазерних систем зчитування (з метою захисту прав інтелектуальної власності).

Важливим для всіх країн інструментом торговельної політики та стимулювання національного експорту є надання державних субсидій. У процесі вступу до СОТ Україна взяла зобов'язання не застосовувати заходи із субсидування експорту. Щодо програм внутрішньої підтримки промисловості в рамках спеціальних економічних зон, територій пріоритетного розвитку, технологічних парків, а також конкретних галузевих програм для рибної промисловості, суднобудування, виробництва автомобілів, літакобудування, космічної промисловості, вугледобувної промисловості та видавництва книжок — вони були приведені у відповідність до вимог СОТ.

Треба зазначити, що за результатами переговорного процесу Україна закріпила за собою можливість здійснювати заходи з внутрішньої підтримки сільського господарства у розмірі 3,043 млрд грн, тобто заплановані заходи, віднесені до «жовтої скриньки», можна буде використовувати. Якщо порівняти обсяги підтримки сільського господарства з країнами ОЕСР, то можна зазначити, що обсяги підтримки у 2004 р. становили в Новій Зеландії — 2 % від загального виробництва, Австралії — 4, США — 18, а наприклад, в Японії — 56, Норвегії та Швейцарії — по 68 % (World Trade..., 2006, р. 151). Для українського сіль-

ськогосподарського виробництва цей показник становив 3,5 %¹¹⁴, але є підстави стверджувати, що з поліпшенням ситуації в економіці країни частка державної підтримки у сільськогосподарському виробництві буде зростати.

З 1991 по 2008 р. проти товарів походженням з України порушено близько півтори сотні розслідувань, більшість з яких (приблизно 100) — антидемпінгові. Станом на травень 2008 р. щодо товарів походженням з України діє 37 обмежувальних заходів (33 — антидемпінгові та 4 — спеціальні захисні), насамперед щодо українського прокату, безшовних та зварних труб, сталевих канатів та тросів, нітрату амонію (аміачної селітри), карбаміду тощо.

Важливим кроком на шляху до рівноправності у торговельних відносинах з країнами ЄС стосовно антидемпінгових розслідувань стало набуття 30 грудня 2005 р. чинності Регламенту № 2117/2005, яким Україну вилучено з переліку «країн з перехідною економікою» та визнано повний ринковий статус економіки України в контексті антидемпінгового законодавства ЄС. До того часу «нормальна вартість» товару визначалася або шляхом теоретичних розрахунків або за допомогою країни-аналогу. Використання такої методики призводило до несправедливого визначення «нормальної вартості» товару, та як наслідок встановлення завищеного антидемпінгового мита. Сполучені Штати Америки також визнали Україну країною з ринковою економікою (на початку 2006 р.).

З метою захисту інтересів національних товаровиробників на зовнішніх ринках в рамках антидемпінгових, спеціальних захисних та компенсаційних розслідувань, які проводяться щодо української продукції, 7 червня 2006 р. Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 801 «Про затвердження Порядку здійснення захисту інтересів українських товаровиробників під час проведення іноземними державами, їх економічними або митними об'єднаннями антидемпінгових, спеціальних захисних або компенсаційних розслідувань щодо імпорту товарів українського походження». Постанова спрямована на забезпечення більш ефективної координації дій органів виконавчої влади, які відповідальні за реалізацію державної політики у відповідній галузі (сфері), з українськими підприємствами — виробниками продукції та захист інтересів українських товаровиробників на зовнішніх ринках у рамках антидемпінгових, спеціальних захисних та компенсаційних розслідувань, які проводяться щодо української продукції.

Водночас, Україна почала проводити розслідування лише з 1998 р., коли було прийнято Антидемпінговий кодекс: три закони — «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» та «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну». Згідно з кодексом проведення розслідувань здійснюється органами виконавчої влади — Міністерством економіки України, Державною митною службою України, а також Міжвідомчою комісією з міжнародної торгівлі. Остання організовує та контролює їх виконання, вирішує питання про порушення розслідування, приймає рішення щодо наявності демпінгу та шкоди, а також про наявність причинно-наслідкового зв'язку між таким ім-

¹¹⁴ Розраховано автором за даними: інформація Державного комітету статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/> (секція: Статистична інформація) та Нів'євський О. Видатки на сільське господарство та COT / Інститут економічних досліджень та консультацій/ http://www.ier.kiev.ua/Ukraine/RT/rt28092005_present/rt_28092005_ukr_nivjevskiy.pdf#search=%D1%81%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5%20%D0%B3%D0%BE%D1%81%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%B2%20%D0%A1%D0%9E%D0%A2

портом та шкодою, вирішує питання та затверджує остаточне рішення щодо застосування відповідних заходів.

З 1998 р. Україною проведено близько 40 розслідувань. Товари, проти імпорту яких проводились розслідування та було встановлено захисні заходи, включають залізорудний концентрат, шини пневматичні гумові для легкових автомобілів, кулькові підшипники, сталеві троси і канати, полотна трикотажні, натрій карбоксиметилцелюлози (клей), електричні лампи розжарювання, листи азбестоцементні (шифер), плити деревноволокнисті (ДВП) тощо. Станом на травень 2008 р. діє 19 захисних заходів: 13 остаточних антидемпінгових та 6 спеціальних. Розпочато 3 перегляди остаточних антидемпінгових заходів, за результатами яких дія відповідних заходів може бути продовжена. Інакше кажучи, Україна досить широко застосовує в торгівлі захисні заходи, і спрямовано їх переважно на товари з країн СНД (насамперед Російської Федерації), а також продукцію з Китаю.

3.5.4. Захист інтелектуальної власності і стандартизація

Стосовно регулювання торговельних аспектів прав інтелектуальної власності, то на сьогодні в Україні створено нормативно-правову базу в цій сфері та забезпечено запровадження механізмів реалізації правових норм щодо захисту таких прав на рівні економічно розвинених країн.

Для цього було прийнято низку законів та постанов у сфері інтелектуальної власності, проведено роботу з виконання вже прийнятих законів та нормативних актів і заходів із запобігання виробництва та реалізації контрафактної аудіо-, відеопродукції та програмного забезпечення на території України. В системі органів правової охорони інтелектуальної власності створено підрозділ з проблем легалізації програмного забезпечення, провадяться роботи зі створення Національного реєстру виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення та інформаційно-довідкової системи з питань розповсюдження і використання ліцензійного програмного забезпечення. Для здійснення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства у сфері інтелектуальної власності у Державному департаменті інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України створено підрозділ державних інспекторів з питань інтелектуальної власності. Відповідні підрозділи у Міністерстві внутрішніх справ, Державній податковій адміністрації, митній службі проводять постійну роботу щодо запобігання діям, що порушують права інтелектуальної власності.

У децентралізованих економіках інститути права інтелектуальної власності спрямовані на посилення стимулів інвестування у наукомісткі галузі. Проте посилення захисту прав інтелектуальної власності не є достатньою умовою для здійснення таких інвестицій. Вони, насамперед, залежать від ефективної системи заохочення інновацій, дослідницьких та конструкторських робіт у промисловому секторі, стану ринків капіталів, фінансової системи тощо. Завдання побудови нового регуляторного апарату має доповнюватися реформуванням в інших сферах, зокрема реформуванням законодавства про акціонерні товариства, заставу, банкрутство, фінансові послуги, з метою стимулювання інвестування в творчу діяльність та нові технології в Україні.

Технічні стандарти та регламенти мають особливе значення для виробництва технічно складних товарів, створення системи сертифікації, яка визнається іншими країнами, підвищить конкурентоспроможність українських товарів на світових ринках.

В Україні вже здійснено ряд заходів щодо імплементації Угоди про технічні бар'єри в торгівлі. Прийнято Закони «Про стандартизацію», «Про оцінку відповідності» та «Про акредитацію органів сертифікації». Станом на 1 березня 2006 р. в Україні було прийнято 6113 нормативних документів у сфері стандартизації, з яких 2516 гармонізовано з міжнародними та європейськими стандартами. Разом з тим, існуюча в Україні система стандартизації не відповідає міжнародним вимогам, що зумовлено низкою проблем, зокрема такими:

- застосування значної кількості нормативних документів колишнього СРСР;
- недотримання суб'єктами стандартизації вимог національного стандарту ДСТУ ISO/IEC Guide 59:2000 «Кодекс усталених правил стандартизації» та національного стандарту ДСТУ 1.13:2001 «Національна стандартизація. Правила надавання повідомлень торговим партнерам України»;
- недостатня активність суб'єктів господарювання у фінансуванні розроблення національних стандартів, неналежна координація діяльності технічних комітетів стандартизації, що призводить до зниження рівня підготовки проектів нормативних документів;
- значне відставання у виконанні завдань, визначених Програмою інтеграції України до Європейського Союзу, щодо гармонізації національних стандартів з міжнародними та європейськими;
- обмеженість участі у роботі міжнародних та регіональних організацій зі стандартизації (Постанова Кабінету Міністрів України..., 2006).

Міжнародними організаціями стандартизації прийнято майже 20 тис. стандартів, які використовуються у разі здійснення міжнародної торгівлі відповідно до вимог СОТ, та діє понад 16 тис. нормативних документів європейських організацій стандартизації, що застосовуються державами — членами Європейського Союзу та їхніми торговими партнерами. Загалом в Україні найближчим часом необхідно впровадити понад 8,5 тисячі стандартів. Сприяти цьому має прийнята Державна програма стандартизації на 2006—2010 роки, мета якої полягає у забезпеченні розвитку національної системи стандартизації, її відповідності вимогам Угоди про технічні бар'єри в торгівлі та гармонізації із системою стандартизації Європейського Союзу. Крім того, необхідно буде створити судову систему, здатну швидко, справедливо і прозоро врегульовувати претензії щодо відповідальності виробника. Як свідчить досвід країн — членів СОТ, запровадження законодавства, інформування громадськості, обладнання метрологічної бази, випробувальних лабораторій, підтримка роботи інформаційного центру для розгляду запитів від членів СОТ є досить витратним процесом.

Україна також планує модернізувати свою систему санітарних та фітосанітарних заходів. Як і у випадку технічного регулювання та захисту прав інтелектуальної власності, ефективне застосування положень Угоди СОТ про санітарні та фітосанітарні заходи залежить від масштабних інвестицій для впровадження систем світового класу для охорони здоров'я населення, рослинного і тваринного світу. Гармонізація санітарних та фітосанітарних заходів з відповідною угодою СОТ в Україні не є достатньою для забезпечення ефективності експорту аграрної продукції. Тому необхідно буде вирішити більш фундаментальні проблеми, такі як законодавче регулювання приватної власності на землю, доступність кредитів і т. ін.

3.5.5. Висновки

Приєднання до СОТ створює для України низку нових можливостей. Однак на сучасному етапі розвитку економіці України притаманні дві характерні негативні риси. По-перше, вона значною мірою залежить від ситуації на зовнішніх ринках. Так, серед 100 компаній, які входять до рейтингу кращих у країні за розмірами валового доходу, 45 належать до 100 найбільших експортерів України (Рейтинг 100 кращих..., 2004). Причому 23 із них займалися вивезенням з країни сировини чи продукції металургійної галузі. Це означає, що фінансова стабільність в країні, як і в середині 90-х років, залежить від діяльності металургійного комплексу, що забезпечує понад 30 % валютних надходжень.

По-друге, національне виробництво має значну частку продукції з низькою питомою вагою доданої вартості. Основу великого бізнесу країни, як і раніше, утворюють компанії металургійної та хімічної галузей. У рейтингу 100 кращих великих компаній України немає жодної високотехнологічної, більш того, в останні роки частка гірничо-металургійного комплексу в ВВП зростала і становить сьогодні понад 25 % ВВП.

За таких умов можливість нарощування обсягів експорту українських товарів і послуг на зарубіжні ринки може стримуватися через несумісність сучасної товарної структури експорту України зі структурою світової торгівлі. Так, за даними Міжнародного торгового центру, низка товарних груп українського експорту знаходиться в секторах, що є деградуючими або ж зростання в яких є недоцільним з огляду на погіршення умов торгівлі на таку продукцію на світових ринках (Trade Performance Index...).

Таким чином, для реалізації переваг членства в міжнародній торговій системі необхідно є структурна адаптація до пріоритетів світової економіки, формування з цією метою адекватної інноваційної та інвестиційної стратегії. Більш того, переваги вільного доступу на ринки, які надає членство в СОТ, більшою мірою стосуються ринків з переважно ціновою конкуренцією, тобто ринків сировинної продукції і стандартизованих масових готових виробів. Тому виникає необхідність використання ширшого арсеналу заходів економічної політики, зокрема торговельної, які б впливали на прискорення інновацій у секторах потенційних конкурентних переваг української економіки. Ще у січні 2006 р. Урядом ухвалено «План заходів щодо нейтралізації можливих негативних наслідків у зв'язку зі вступом України до СОТ та забезпечення підвищення конкурентоспроможності національної економіки». Однак, ратифікуючи Протокол про вступ у СОТ, Верховна Рада обумовила своє рішення вимогою до Кабінету Міністрів у місячний термін ухвалити план адаптації економіки до умов членства країни в СОТ, який і було розроблено Міністерством економіки України та затверджено у червні 2008 р.

У багатьох секторах Україна працювала за правилами СОТ з 2005 р., тому є достатні підстави стверджувати, що суттєвого погіршення ситуації внаслідок вступу до СОТ не відбудеться. До того ж, не слід забувати, що галузі та сектори економіки, які зазнають негативного впливу, мають право на тимчасові, відповідним чином обґрунтовані спеціальні захисні механізми для модернізації, реструктуризації та підвищення їх конкурентоспроможності, що передбачені в угодах СОТ.

ЗМЕНШЕННЯ СТАВОК ЕКСПОРТНОГО МИТА З ДАТИ ВСТУПУ ДО СОТ

Олійні культури												
Код продукції відповідно до Українського класифікатора товарів зовнішньоекономічної діяльності	Опис товарів	Після вступу	Через 1 рік після вступу	Через 2 роки після вступу	Через 3 роки після вступу	Через 4 роки після вступу	Через 5 років після вступу	Через 6 років після вступу	Через 7 років після вступу	Через 8 років після вступу	Через 9 років після вступу	Через 10 років після вступу
120 400	Насіння льону, подрібнене або неподрібнене	16 %	15 %	14 %	13 %	12 %	11 %	10 %				
120 600	Насіння соняшнику, подрібнене або неподрібнене	16 %	15 %	14 %	13 %	12 %	11 %	10 %				
1 207 999 900	Насіння ріжкію	16 %	15 %	14 %	13 %	12 %	11 %	10 %				
Жива велика рогата худоба та шкірсировина												
Код продукції відповідно до Українського класифікатора товарів зовнішньоекономічної діяльності	Опис товарів	Після вступу	Через 1 рік після вступу	Через 2 роки після вступу	Через 3 роки після вступу	Через 4 роки після вступу	Через 5 років після вступу	Через 6 років після вступу	Через 7 років після вступу	Через 8 років після вступу	Через 9 років після вступу	Через 10 років після вступу
0102	Велика рогата худоба жива:											
0102 90 05 00	— масою не більш як 80 кг	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0102 90 21 00	— для забою	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0102 90 29 00	— інші	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0102 90 41 00	— для забою	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0102 90 49 00	— інші	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0102 90 51 00	— для забою	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0102 90 59 00	— інші	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0102 90 61 00	— для забою	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0102 90 69 00	— інші	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0102 90 71 00	— для забою	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0102 90 79 00	— інші	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		

Жива велика рогата худоба та шкірсировина												
Код продукції відповідно до Українського класифікатора товарів зовнішньоекономічної діяльності	Опис товарів	Після вступу	Через 1 рік після вступу	Через 2 роки після вступу	Через 3 роки після вступу	Через 4 роки після вступу	Через 5 років після вступу	Через 6 років після вступу	Через 7 років після вступу	Через 8 років після вступу	Через 9 років після вступу	Через 10 років після вступу
0102 90 90 00	— інші	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0104	Вівці та кози живі:											
0104 10 10 00	— чистопородні [чистокровні] племінні тварини	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0104 10 30 00	— ягнята (віком до одного року)	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
0104 10 80 00	— інші	50 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	10 %		
4101	Шкури великої рогатої худоби або тварин родини конячих (сви-жі або засолені, сушені, оброблені валном, проправлені або законсервовані іншим способом, але не дублені, не вироблені під пергамент і не оброблені іншим чином), з волосся-ним покривом і без волоссяного покриву, спілок або неспілок, або розчленовані	30 %	29 %	28 %	27 %	26 %	25 %	24 %	23 %	22 %	21 %	20 %
4102	Шкури овечі (свіжі або засоле-ні, сушені, оброблені валном, проправлені або законсервовані іншим способом, але не дубле-ні, не вироблені під пергамент і не оброблені іншим способом), з шерстяним покривом або без шерстяного покриву, спілок або неспілок, крім тих, що виклю-чаються приміткою Ів до цієї групи	30 %	29 %	28 %	27 %	26 %	25 %	24 %	23 %	22 %	21 %	20 %
4103 90 00 00	— інші	30 %	29 %	28 %	27 %	26 %	25 %	24 %	23 %	22 %	21 %	20 %

Брухт чорних металів								
Код ГС 96	Опис товарів	Після вступу	Через 1 рік після вступу	Через 2 роки після вступу	Через 3 роки після вступу	Через 4 роки після вступу	Через 5 років після вступу	Через 6 років після вступу
7204	Відходи та брухт чорних металів (залізний брухт); залізи або сталеві відходи у зливках, крім легированої сталі; відходи заліза та сталі у зливках для переплавки, крім легированої							
7204 10 00 00	— Відходи та брухт чавуну	25 євро за тонну	18 євро за тонну	16,4 євро за тонну	14,8 євро за тонну	13,2 євро за тонну	11,6 євро за тонну	10 євро за тонну
7204 30 00 00	— Відходи та брухт чорних металів, луджені	25 євро за тонну	18 євро за тонну	16,4 євро за тонну	14,8 євро за тонну	13,2 євро за тонну	11,6 євро за тонну	10 євро за тонну
	— Інші відходи та брухт							
7204 41	— Токарна стружка, обрізки, уламки, відходи фрезерного виробництва, ошурки, відходи обрізування та штампівання, пакетовані або непакетовані							
7204 41 10 00	— Токарна стружка, обрізки, уламки, відходи фрезерного виробництва та ошурки	25 євро за тонну	18 євро за тонну	16,4 євро за тонну	14,8 євро за тонну	13,2 євро за тонну	11,6 євро за тонну	10 євро за тонну
	— Відходи обрізування або штампівання							
7204 41 91 00	— пакетовані	25 євро за тонну	18 євро за тонну	16,4 євро за тонну	14,8 євро за тонну	13,2 євро за тонну	11,6 євро за тонну	10 євро за тонну
7204 41 99 00	— інші	25 євро за тонну	18 євро за тонну	16,4 євро за тонну	14,8 євро за тонну	13,2 євро за тонну	11,6 євро за тонну	10 євро за тонну
7204 49	— інші							
7204 49 10 00	— подрібнені (різані)	25 євро за тонну	18 євро за тонну	16,4 євро за тонну	14,8 євро за тонну	13,2 євро за тонну	11,6 євро за тонну	10 євро за тонну
	— інші							

Брухт чорних металів							
Код ГС 96	Опис товарів	Після вступу	Через 1 рік після вступу	Через 2 роки після вступу	Через 3 роки після вступу	Через 4 роки після вступу	Через 5 років після вступу
7204 49 30 00	— пакетовані	25 євро за тонну	18 євро за тонну	16,4 євро за тонну	14,8 євро за тонну	13,2 євро за тонну	11,6 євро за тонну
	— інші						10 євро за тонну
7204 49 91 00	— пакетовані	25 євро за тонну	18 євро за тонну	16,4 євро за тонну	14,8 євро за тонну	13,2 євро за тонну	11,6 євро за тонну
7204 49 99 00	— інші	25 євро за тонну	18 євро за тонну	16,4 євро за тонну	14,8 євро за тонну	13,2 євро за тонну	11,6 євро за тонну
7204 50	— відходи у зливках (шихтові зливки) для переплавки						
7204 50 90 00	— інші	25 євро за тонну	18 євро за тонну	16,4 євро за тонну	14,8 євро за тонну	13,2 євро за тонну	11,6 євро за тонну
Брухт кольорових металів							
ГС 96	Опис товарів	Після вступу	Через 1 рік після вступу	Через 2 роки після вступу	Через 3 роки після вступу	Через 4 роки після вступу	Через 5 років після вступу
7202 99 80 00	Ферохромнікель	30 %, але не менше ніж 0,4 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,36 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,32 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,28 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,24 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,2 €/кг
7204 21	Відходи та брухт легированої сталі та нержавіючої сталі	30 %, але не менше ніж 0,4 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,36 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,32 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,28 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,24 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,2 €/кг
7204 29 00 00	Інші відходи та брухт легированої сталі	30 %, але не менше ніж 0,4 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,36 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,32 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,28 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,24 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,2 €/кг
7204 50 10 00	Відходи у зливках для переплавки з легированої сталі	30 %, але не менше ніж 0,45 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,405 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,36 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,315 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,27 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,225 €/кг

Брухт кольорових металів									
ГС 96	Опис товарів	Після вступу	Через 1 рік після вступу	Через 2 роки після вступу	Через 3 роки після вступу	Через 4 роки після вступу	Через 5 років після вступу		
7218 10 00 00	Сталь нержавіюча у вигляді зливків та в інших первинних формах	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг		
7401	Штейн мідний; мідь цементацийна (осаджена)	30 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,63 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,56 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,49 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,42 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,35 €/кг		
7402 00 00 00	Мідь нерафінована; аноди мідні для електролітичного рафінування	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг		
7403 12 00 00	Литі заготовки для виробництва дробу (васрбарси)	30 %, але не менше ніж 1,2 €/кг	27 %, але не менше ніж 1,08 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,96 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,84 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,72 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,6 €/кг		
7403 13 00 00	Білети з міді рафінованої	30 %, але не менше ніж 1,2 €/кг	27 %, але не менше ніж 1,08 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,96 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,84 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,72 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,6 €/кг		
7403 19 00 00	Інша рафінована мідь	30 %, але не менше ніж 1,2 €/кг	27 %, але не менше ніж 1,08 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,96 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,84 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,72 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,6 €/кг		
7403 21 00 00	Сплави на основі міді та цинку (латунь)	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг		
7403 22 00 00	Сплави на основі міді і олова (бронза)	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг		
7403 23 00 00	Сплави мідні, сплави на основі міді і нікелю (купронікелю) або з нікелю і цинку (нейзльберу)	30 %, але не менше ніж 1,6 €/кг	27 %, але не менше ніж 1,44 €/кг	24 %, але не менше ніж 1,28 €/кг	21 %, але не менше ніж 1,12 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,96 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,8 €/кг		
7403 29 00 00	Інші сплави з міді (за винятком сплавів з товарної позиції 7405)	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг		

Брухт кольорових металів							
ГС 96	Опис товарів	Після вступу	Через 1 рік після вступу	Через 2 роки після вступу	Через 3 роки після вступу	Через 4 років після вступу	Через 5 років після вступу
7404 00	Відходи і брухт міді	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг
7405 00 00 00	Лігатури на основі міді	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг
7406	Порошки та луска з міді	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг
7414 90 00 00	Решітки та сітки з мідного дроту	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг
7415 29 00 00	Інші вироби з міді, без різьби (в тому числі шайби пружинні)	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг
7415 39 00 00	Інші вироби з міді, з різьбою (за винятком шурупів, гвинтів, болтів та гайок)	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг
7418 19 00 00	Інші предмети з міді та їхні мідні частини, інше	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг
7419	Інші предмети з міді	30 %, але не менше ніж 1 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,9 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,7 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,6 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,5 €/кг
750300	Відходи та брухт нікелю	30 %, але не менше ніж 5,5 €/кг	27 %, але не менше ніж 4,95 €/кг	24 %, але не менше ніж 4,40 €/кг	21 %, але не менше ніж 3,85 €/кг	18 %, але не менше ніж 3,30 €/кг	15 %, але не менше ніж 2,75 €/кг

Брухт кольорових металів								
ГС 96	Опис товарів	Після вступу	Через 1 рік після вступу	Через 2 роки після вступу	Через 3 роки після вступу	Через 4 роки після вступу	Через 5 років після вступу	
7602 00	Відходи та брухт алюмінію	30 %, але не менше ніж 0,4 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,36 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,32 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,28 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,24 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,2 €/кг	
7802 00 00 00	Відходи та брухт свинцю	30 %, але не менше ніж 0,3 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,27 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,24 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,21 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,18 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,15 €/кг	
7902 00 00 00	Відходи та брухт з цинку	30 %, але не менше ніж 0,32 €/кг	27 %, але не менше ніж 0,288 €/кг	24 %, але не менше ніж 0,256 €/кг	21 %, але не менше ніж 0,224 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,192 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,16 €/кг	
8002 00 00 00	Відходи та брухт з олова	30 %, але не менше ніж 1,6 €/кг	27 %, але не менше ніж 1,44 €/кг	24 %, але не менше ніж 1,28 €/кг	21 %, але не менше ніж 1,12 €/кг	18 %, але не менше ніж 0,96 €/кг	15 %, але не менше ніж 0,8 €/кг	
8101 91 90 00	Відходи та брухт з вольфраму	30 %, але не менше ніж 10 €/кг	27 %, але не менше ніж 9 €/кг	24 %, але не менше ніж 8 €/кг	21 %, але не менше ніж 7 €/кг	18 %, але не менше ніж 6 €/кг	15 %, але не менше ніж 5 €/кг	
8105 10 90 00	Штейни кобальтові та інші проміжні продукти металургії кобальту; кобальт і вироби з кобальту, в тому числі відходи та брухт; кобальт необроблений, порошки	30 %, але не менше ніж 4 €/кг	27 %, але не менше ніж 3,6 €/кг	24 %, але не менше ніж 3,2 €/кг	21 %, але не менше ніж 2,8 €/кг	18 %, але не менше ніж 2,4 €/кг	15 %, але не менше ніж 2 €/кг	
8108 10 90 00	Відходи та брухт з титану	30 %	27 %	24 %	21 %	18 %	15 %	
8113 00 40 00	Металокераміка і вироби з металокераміки, в тому числі відходи та брухт	30 %	27 %	24 %	21 %	18 %	15 %	

Джерело: Звіт робочої групи..., 2008, с. 248—253.